

PROGRAM PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Kuziach

„Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Program jest zgodny z podstawą programową (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.)

**Tekst jednolity zatwierdzony po zmianach przez Radę Rodziców
w porozumieniu z Radą Pedagogiczną dnia 23 października 2015 roku.**

Spis treści

1. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA HISTORYCZNEGO, GEOGRAFICZNEGO PRZYRODNICZEGO, GOSPODARCZEGO I SPOŁECZNEGO.	6
2. CHARAKTERYSTYKA DZIEJÓW SZKOŁY	8
3. ORGANIZACJA SZKOŁY	10
<i>Nauczyciele.....</i>	<i>12</i>
<i>Uczniowie - charakterystyka środowiska .....</i>	<i>13</i>
4. PROGRAM PROFILAKTYCZNY „W NASZEJ SZKOLE JESTEŚMY ZDROWI I BEZPIECZNI”	14
4.1. IDENTYFIKACJA PROBLEMU	14
4.2. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO	15
4.3. CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO	15
4.4. SZCZEGÓŁOWE ZADANIA PROGRAMU	16
5. ETAP EDUKACYJNY – KLASY 0	17
6. I ETAP EDUKACYJNY KLASY I-III	21
7. II ETAP EDUKACYJNY UCZNIOWIE KLAS IV-VI.....	23
<i>Szczegółowy plan zajęć z zakresu bezpieczeństwa .....</i>	<i>23</i>
<i>Szczegółowy plan z zakresu profilaktyki uzależnień .....</i>	<i>27</i>
<i>Szczegółowy plan z zakresu edukacji emocjonalnej.....</i>	<i>28</i>
<i>Szczegółowy plan zakresu edukacji ekologicznej.....</i>	<i>30</i>
HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO W ROKU SZKOLNYM 2015/2016.	31
8. CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE	33
<i>Zadania wobec dzieci uczących się w Szkole Podstawowej w Kuziach .....</i>	<i>34</i>
<i>Działania szkoły skierowane do uczniów .....</i>	<i>36</i>
<i>Działania szkoły skierowane do rodziców .....</i>	<i>37</i>
<i>Monitoring.....</i>	<i>37</i>
<i>Ewaluacja programu.....</i>	<i>37</i>
UWAGI O WDRAŻANIU SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI.....	37

PODSTAWY PRAWNE:

1. Konwencja o Prawach Dziecka
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polski – Art 72.
3. Kodeks postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 r. – Art. 304
4. Kodeks postępowania cywilnego z dnia 17 listopada 1964 r. – Art. 572
5. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. z późniejszymi zmianami (tekst jednolity- Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.2, obowiązuje od 13 czerwca 2013r.)
6. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami: Dz. U. 2006r. Nr 7 poz. 47 i 48; Dz. U. z 2006r. Nr. 66 poz. 469; Nr 120 poz. 826)
7. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity – Dz.U z 2002 r. Nr 147, poz.1231; Dz. U. z 2007 r, Nr 70, poz.473;Dz. U. z 2012 poz. 124)
8. Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami: Dz. U. z 2006r. Nr 7 poz. 47 i 48; Dz. U. z 2006r Nr 66 poz. 469; Nr 120 poz. 826).
9. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późniejszymi zmianami; Dz. U. z 2014 poz. 382)
10. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity: Dz.U. Nr 10. z 1996 r., poz. 55 z późniejszymi zmianami: 1997r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770; 1999 r. Nr 96, poz.1107; 2003 r. Nr 229, poz. 2274).
11. Ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 23 lipca 2008r. (Dz. U. z 2008r. Nr 180 poz. 1108). Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz.U. Nr 111, poz. 535; z późniejszymi zmianami - Dz.U. Nr 113, poz. 731 z 1997 r., Dz.U. Nr 141, poz. 1183 z 2005 r.).
12. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 180, poz. 1493).

13. Rozporządzeniu MEN z dnia 1 lutego 2013r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. 2013 poz. 199).
14. Rozporządzeniu MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572, z późn. zm).
15. Rozporządzeniu MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. Nr 26. z 2003 r., poz. 226).
16. Rozporządzeniu MENiS z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletniego w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 178 z 2004 r., poz. 1833).
17. Rozporządzeniu MEN z dnia 2 sierpnia 2013 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2013, poz. 957).
18. Rozporządzeniu MEN z dnia 31 sierpnia 2010r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. z 2010 r. Nr 161, poz. 1080).
19. Rozporządzeniu MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 997).

1. Charakterystyka środowiska historycznego, geograficznego przyrodniczego, gospodarczego i społecznego.

Wieś Kuzie powstała na początku XVII wieku wokół Pieca Kuziów. Już w 1639 roku zostali wymienieni ludzie mieszkający „u Kuziów” lub „u Pieca Kuziów”. Byli to Marcin Łysik, Paweł Terciak, Jan Prusik i Tomasz Kuzie.¹

Na terenie miejscowości znajduje się zespół budowli Kościoła parafialnego p.w. Matki Boskiej Różańcowej, w skład, którego wchodzi:

- kościół z 1921 roku wybudowany dzięki staraniom księdza Marcjana Dąbrowskiego
- dzwonnica z 1921 roku
- plebania z 1925 roku

Nawiązuje on do tradycyjnego budownictwa drewnianego regionu północno – wschodniego Mazowsza.² We wspomnieniach Franciszka Charubina można przeczytać „...*W czasie, gdy chodziłem do szkoły, stolarz Butler wykonał ołtarz w kościele oraz otynkował kościół i wymalował na zewnątrz. Mój wujek Pijanowski przedłużył kościół, zbudował nad chórem sklepienie z desek. Ogniomistrz z Łomży Dołubieniak zbudował organy...*”³

Mieszkańcy wsi to rdzenni Kurpie lubiący śpiew, muzykę, bardzo gościnni i weseli. Do dziś przechowało się dużo różnorodnych zwyczajów i obrzędów. Wiążą się one szczególnie ze świętami, uroczystościami dorocznymi i rodzinnymi. Zwyczaje i obrzędy wiążą się zwłaszcza z okresem Bożego Narodzenia zwanego Godami i ze świętami wielkanocnymi. Do zwyczaju należy wypiekanie obrzędowych ciast na Nowy Rok i Trzech Króli, dzielenie się opłatkiem z bydłem, chodzenie z szopką przebierańców z Królem Herodem. Do dzisiaj przetrwał zwyczaj wyrabiania na Niedzielę Palmową olbrzymich kilkumetrowych palm, które są wykonywane z bibuły i zielonych gałązek. Zachowała się tu swoista gwara. Aktualnie kurpiowskie rękodzieło artystyczne można podziwiać w Gminnym Ośrodku Kultury w Zbójnej w okresie wielkanocnym.

¹ „Rozśpiewane Kurpie”, Zbójna.s.6

² Rejestr zabytków nr A - 521

³ Franciszek Charubin, Wspomnienia, str 2, 2009 r.

Położenie geograficzne i warunki przyrodnicze

Kuzie jest to mała miejscowość położona w województwie podlaskim, w powiecie łomżyńskim. Przed podziałem administracyjnym wieś należała do województwa łomżyńskiego.

Miejscowość ta jest położona w gminie Zbójna w samym centrum "Zielonych Płuc Polski". Powierzchnia gminy stanowi 18577 ha. Na jej terenie funkcjonuje 19 sołectw, w tym Kuzie.

Wieś jest obszarem rolniczym. W skutek braku przemysłu przyroda zachowała tutaj naturalny stan. Nieskażone środowisko to niepowtarzalny walor tego regionu. Sprzyja to rozwojowi rolnictwa ekologicznego i agroturystyki. Niepospolite uroki krajobrazu zachęcają do wycieczek i dłuższego wypoczynku, by bez pośpiechu podziwiać okolice.

Obszar rozciąga się wśród lasów Kurpiowskiej Puszczy Zielonej między rzekami: Narwią, Pisą i Szkwą. Znajdują się tu dwa rezerваты leśne: Tabory i Mingos. Lasy wokół Kuzi to ostoją wielu gatunków zwierząt np.: dzików, wilków, łosi, bobrów, bociana białego, bociana czarnego, kraski, orła krzykliwego. Na terenach podmokłych żyją tutaj wielkie ilości ptactwa błotnego i wodnego jak: cietrzewie, bociany, żurawie, wilgi, kowaliki i strzyżyki.

Dzięki staraniom mieszkańców wsi Kuzie zostały pobudowane:

- Szkoła Podstawowa
- Ośrodek Zdrowia
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Biblioteka Publiczna
- Świetlica wiejska

Cały czas miejscowość się rozwija i zmienia swe oblicze. Dzięki wielu inwestycjom unijnym mieszkańcy mogli i dalej mogą ulepszać swoje życie, przy tym dbając o piękno swej małej ojczyzny.

2. Charakterystyka dziejów Szkoły

Pierwsza Szkoła Podstawowa w Kuziach została wybudowana przed wybuchem II wojny światowej. „...W centrum wsi po budynkach wytyczono teren pod budowę szkoły. W 1937 roku wybudowano drewnianą szkołę i dzieci uczyły się już w nowej szkole... Mając siedem lat zacząłem uczęszczać do szkoły podstawowej w Kuziach, gdzie były tylko cztery klasy. Uczyliśmy się w domach prywatnych na dwie zmiany. Pierwsza zmiana trzecia i czwarta klasa razem rano, później pierwsza i druga klasa, było nas bardzo mało. Razem z nami chodzili do szkoły Żydzi, którzy na lekcję religii wychodzili z klasy...”⁴ (do tego czasu zajęcia lekcyjne odbywały się w salach lekcyjnych w domach prywatnych). W budynku tym, uczniowie pobierali naukę do wybuchu wojny. W czasie II wojny światowej szkoła pełniła funkcję niemieckiego szpitala wojkowego. Pod koniec wojny znajdujący się tu wojskowy lazaret został zniszczony. Ucierpiał też budynek szkolny, który to został po wojnie wyremontowany przez mieszkańców Kuzi. W szkole były trzy sale lekcyjne oraz dwa mieszkania dla nauczycieli⁵. W siedmioklasowej szkole podstawowej uczniowie ze względu na małą liczbę sal lekcyjnych musieli uczyć się po domach mieszkańców wsi. Drewniany budynek szkolny, opalany węglem, przetrwał do dziś. Obecnie znajduje się w miejscowości Laski, gdzie funkcjonował, jako Dom Samotnej Matki. Dzięki staraniom byłego Leśniczego Pana Konstantego Deptuły i jego znajomościom

⁴ „Wspomnienia”, Franciszek Charubin, s.1, Kętrzyn 2007

⁵ Z przekazów mieszkańców miejscowości Kuzie

w Warszawie, pod koniec lat sześćdziesiątych została pobudowana piękna, duża szkoła. Pierwszym dyrektorem nowo otwartej szkoły był pan Jerzy Murach.

Lata siedemdziesiąte ubiegłego wieku otworzyły nowy etap w życiu mieszkańców wsi Kuzie. Władze rozpoczęły szereg inwestycji. Miejscowość została podłączona do sieci telekomunikacyjnej. Zaczęło kwitnąć życie kulturalno – społeczne, którego centrum była i jest nasza szkoła. Od 2004 roku oblicze placówki oświatowej zmienia się. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej płyną do naszego kraju środki unijne mające na celu polepszenie życia mieszkańców oraz szkoły.

Dzięki staraniom wójta Gminy Zbójna Zenona Białobrzeskiego oraz obecnego Dyrektora szkoły Dariusza Kozieja, uczestniczymy w wielu projektach unijnych pozwalających ulepszyć działalność szkoły, jako miejsca nauki i zabawy naszych dzieci.

3. Organizacja Szkoły

Liczba sal lekcyjnych – 7

Biblioteka szkolna

Sala komputerowa,

Oddziały Przedszkolne – świetlica szkolna i miejsce zabaw dla przedszkolaków i klas I – III
oraz plac zabaw z projektu „Radosna Szkoła”

Nauczyciele

RADA PEDAGOGICZNA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KUZIACH

Marianna Marcińczyk	edukacja wczesnoszkolna
Bogusława Ksepka	edukacja wczesnoszkolna
Agata Kamińska	religia, biblioteka szkolna
Anna Prusinowska	język polski, historia
Jolanta Magdalena Bałdyga	język angielski
Teresa Piaścik	matematyka, przyroda
Dariusz Koziej	zajęcia komputerowe, świetlica
Gabriela Prusińska	nauczanie indywidualne, świetlica
Wojciech Zwierciadłowski	wychowanie fizyczne, zajęcia techniczne
Elżbieta Cwalina	oddział przedszkolny, logopedia
Maria Jolanta Siwik	oddział przedszkolny
Edyta Krzynówek	plastyka, muzyka
Agnieszka Skorupska	świetlica, pedagog szkolny

Uczniowie - charakterystyka środowiska

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Kuziach pochodzą z Kuzi oraz wsi przylegających do tej miejscowości czyli Popiołki, Gawrychy i Wyk.

Liczba uczniów wynosi 102 osoby wraz z oddziałami przedszkolnymi. Średnia liczba uczniów w klasie to 13 osób.

Dzieci pochodzą z rodzin zajmujących się uprawą ziemi oraz chowem bydła rolnego.

Liczba uczniów w roku szkolnym 2015/2016

Oddział przedszkolny 3-4-latki - 11

Oddział przedszkolny 5-6-latki - 13

Klasa I – 17 osób

Klasa II – 11 osób

Klasa III – 12 osób

Klasa IV – 15 osób

Klasa V – 10 osób

Klasa VI – 13 osób

Opieką szkoły objęty jest również uczeń posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze. Nauczyciele prowadzą zajęcia w domu rodzinnych ucznia. W szkole są również prowadzone indywidualne zajęcia rewalidacyjne na terenie placówki, którymi objętych jest trzech uczniów.

W naszej szkole uczniowie mają zapewniony bezpośredni i stały kontakt nauczycielem, który poświęca więcej czasu uczniowi niż w innych szkołach.

Szkoła, w celu zapewnienia uczniom optymalnego i wszechstronnego rozwoju posiada pracownię komputerową wyposażoną w komputery multimedialne, które podłączone są do sieci lokalnej ze stałym dostępem do Internetu, dzięki czemu uczniowie mają dostęp do wszelkiej wiedzy zgromadzonej w zasobach internetowych światowej sieci, dodatkowo od września 2009 roku funkcjonuje w szkole sala rekreacyjno – sportowa dla przedszkola i klas I – III sfinansowana z projektu „Radosna Szkoła”, szkoła latem 2010 roku przeszła gruntowny remont od sal lekcyjnych poprzez modernizację sali gimnastycznej i elewację budynku szkolnego. Od 2011 roku szkoła posiada również plac zabaw, z którego korzystają wszyscy uczniowie. Sala zabaw jest systematycznie doposażona w zabawki, gry i przyrządy rekreacyjno – sportowe.

4. Program profilaktyczny „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Na podstawie obserwacji zachowań środowiska szkolnego można zauważyć, że zagadnienie bezpieczeństwa nie jest pojmowane właściwie przez uczniów szkoły podstawowej. Coraz częściej uczniów tych obserwuje się następujące nieprawidłowe zachowania: nieposłuszeństwo, agresję słowną i fizyczną, nadpobudliwość, brak umiejętności dostosowania się do panujących w szkole zasad i norm, nieadekwatność reakcji do sytuacji, nieumiejętność kontrolowania emocji, gwałtowność reakcji itp. Objawy te występują z różnym natężeniem i różnią się częstotliwością. Spora część opisywanych uczniów pochodzi z rodzin dysfunkcyjnych. Dzieci nie zawsze chcą, bądź nie potrafią zadbać o swoje bezpieczeństwo.

Każdy jednak powinien wiedzieć, że zapewnienie bezpieczeństwa młodzieży jest obowiązkiem placówki oświatowej. W okresie pobytu uczniów w szkole można zaobserwować gwałtowny rozwój ich osobowości. Podejmując nowe role, stawiają czoła nowym wymaganiom, starają się znaleźć swoje miejsce w grupie, która ma ogromny wpływ na kształtowanie się nawyków i wartości. Nagromadzenie się problemów związanych z rozwojem fizycznym i emocjonalnym oraz zmianą środowiska i otoczenia wywołuje u młodych ludzi poczucie obawy, lęku, czasem objawów depresji. Ponieważ uczniowie pochodzą z różnych środowisk odczuwają czasem trudności w komunikowaniu się i mają problemy z asertywnością.

Program „Bezpieczna i przyjazna szkoła” skonstruowano tak, aby poprzez celowe działania wychowawcze kształtować wśród uczniów określone wartości, uczucia, postawy, dążenia, dać poczucie bezpieczeństwa nie tylko w szkole. Program dotyczący bezpieczeństwa stanowi spójność z programem wychowawczym szkoły.

4.1. Identyfikacja problemu

Identyfikacja problemów szkolnych:

1. Niska kultura osobista uczniów, posługiwanie się wulgaryzmami.
2. Brak lub bardzo niska motywacja do nauki.
3. Kłopoty z dyscypliną na lekcjach oraz niewłaściwe zachowanie uczniów podczas przerw.
4. Zachowania agresywne.
5. Małe zainteresowanie rodziców sprawami szkolnymi, przyzwolenie na nieobecności dziecka w szkole.

4.2. Diagnoza środowiska szkolnego

Potrzeby uczniów zdiagnozowano na podstawie:

- rozmów indywidualnych z uczniami,
- rozmów z rodzicami,
- rozmów z nauczycielami i wychowawcami klas,
- obserwacji środowiska uczniowskiego przez nauczycieli i innych pracowników szkoły

Działania informacyjne i interwencyjne:

Informacyjne

- Konsultacje z wychowawcami i nauczycielami pracującymi w szkole.
- Tablica informacyjna: miejsca, telefony.
- Przekazywanie zainteresowanym rodzicom informacji dotyczących placówek wspomagających, które działają na terenie miasta i rejonu.

Interwencyjne

W szkole obowiązują procedury postępowania w przypadku zaistnienia sytuacji problemowych.

4.3. Cele szkolnego programu profilaktycznego

- Ochrona dziecka ucznia przed agresją, uzależnieniami, kontaktem z używkami, które hamują bądź zakłócają jego rozwój.
- Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki.
- Zapobieganie patologiom tj. agresja, przemoc, uzależnienia i właściwe reagowanie w chwili pojawiania się ich na terenie naszej szkoły w środowisku lokalnym.
- Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży.
- Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu.
- Poprawa komunikacji w relacjach nauczyciel – uczeń – nauczyciel- rodzic - uczeń – nauczyciel, nauczyciel – rodzic – uczeń
- Bezpieczeństwo w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych.
- Kreowania zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły.
- Profilaktyka uzależnień od gier komputerowych, Internetu, dopalaczy, tytoniu i alkoholu.

Formy realizacji celów:

*** Słowo żywe:**

Rozmowy, pogadanki, dyskusje, burza mózgów, zajęcia edukacyjne, godziny wychowawcze, prelekcje, spotkania z pielęgniarką szkolną, policjantami, rozmowy z rodzicami i uczniami.

*Formy plastyczne

Gazetki, plakaty, wystawki,

*Imprezy szkolne

Przedstawienia szkolne, zabawy kształcące zachowania i nawyki, programy edukacyjne, dyskoteki, zawody sportowe, zabawy integrujące, psychodramy i scenki rodzajowe.

* Aktywizujące jednostkę i środowisko:

Quizy, konkursy (czystości, plastyczne, literackie, sprawnościowe), apele, scenki rodzajowe, pomoc koleżeńska, udział w konkursach przedmiotowych szkolnych i pozaszkolnych, szkolenia rodziców.

4.4.Szczegółowe zadania programu

- Poznanie zasad bezpiecznego użytkowania sprzętu pracującego z wykorzystaniem energii elektrycznej znajdującego się w naszym codziennym otoczeniu (szkoła, dom).
- Poznanie podstawowych zasad udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
- Poznanie zasad bezpiecznej i higienicznej pracy z komputerem.
- Higiena ciała, odzieży, obuwia, miejsca pracy i wypoczynku.
- Zmiany fizyczne i psychiczne okresu dojrzewania. Higiena okresu dojrzewania.
- Zabawy ruchowe i rekreacja, organizacja odrabiania lekcji i czasu wolnego; prawidłowa postawa ciała.
- Promowanie aktywnego trybu życia, zdrowego, zróżnicowanego i zbilansowanego sposobu odżywiania się.
- Zapoznanie się z ogólnymi zasadami i podstawowym sprzętem ochrony przeciwpożarowej
- Zdobywanie umiejętności rozpoznawania i odczytywania znaków powszechnej informacji i BHP znajdujących się w najbliższym otoczeniu.
- Zdobywanie umiejętności stosowania się do znaków i sygnałów stosowanych w wypadku zagrożeń.
- Zapoznanie się z zasadami ruchu drogowego.
- Ostrzeżenie przed iluzoryczną wizją świata jako miejsca ciągłej rozrywki, przyjemności i sukcesu.
- Zmiana obiegowych przekonań o tym, że wszystkiego trzeba w życiu spróbować.
- Dostarczenie informacji na temat zgubnych skutków używania papierosów, alkoholu, narkotyków, dopalaczy i środków psycho– aktywnych.

- Ukazanie zagrożeń wynikających z sięgania po te środki.
- Pokazywanie możliwości zdrowego życia, które daje radość i satysfakcję.
- Integracja grupy.
- Obserwacja siebie i rozpoznawanie swoich uczuć; tworzenie własnego słownika uczuć.
- Analiza podejmowanych działań i przewidywanie ich konsekwencji.
- Zdobywanie umiejętności radzenia sobie z problemami.
- Rozumienie uczuć i trosk innych osób, respektowanie różnic w uczuciach, które budzą w ludziach te same rzeczy.
- Samoakceptacja-postrzeganie siebie w korzystnym świetle, rozpoznawanie swoich słabych i silnych punktów.
- Asertywność – przedstawianie swoich uczuć i trosk bez złości i rezygnacji, rozpoznawanie swych zachowań oraz uświadomienie nacisku grupowego wraz z nauczeniem się sposobów odmawiania.
- Uczenie poczucia własnej wartości w zbudowaniu pozytywnego myślenia o sobie i kształtowania ważnych umiejętności w kontaktach z ludźmi.
- Prezentacja i wypróbowanie etapów rozwiązywania problemów bez porażek
- Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu.
- Zasady bezpiecznego korzystania z różnych urządzeń mobilnych na terenie szkoły.
- Zasady bezpiecznego pomagania rodzicom w gospodarstwie rolnym.

5. ETAP EDUKACYJNY – KLASY 0

Program ukierunkowany jest na rozwijanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, umacnianie poczucia własnej wartości, uczenie się radzenia ze stresem, złością i agresją. Przyczyni się to do podejmowania w przyszłości racjonalnych decyzji w sprawie substancji uzależniających oraz zmniejszy potrzebę sięgania po nie w chwilach trudności osobistych. W roku szkolnym 2015/2016 oddziały przedszkolne kontynuują projekt „Dzieciństwo bez próchnicy” współfinansowany przez Szwajcarię i Ministra Zdrowia. Skierowany jest on do dzieci, ich rodziców, opiekunów i wychowawców. Celem głównym projektu jest obniżenie częstotliwości występowania próchnicy zębów u dzieci w wieku 0-5 lat. Oddziały przedszkolne przystępują również do ogólnopolskiego programu edukacji zdrowotnej „Akademia Aquafresh” oraz ogólnopolskiego projektu społeczno-

edukacyjnego „Akademia Zdrowego Przedszkolaka”, którego celem jest propagowanie zdrowego trybu odżywiania i stylu życia.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Tworzenie warunków sprzyjających bezpieczeństwu dzieci i zachowaniu ich zdrowia.
2. Kształtowanie nawyków higienicznych i zachowań prozdrowotnych.
3. Tworzenie warunków sprzyjających spontanicznej i zorganizowanej aktywności ruchowej dziecka.

ZADANIA DO REALIZACJI:

I. Organizacja pobytu dziecka w przedszkolu zgodnie z zasadami higieny

Środki i sposoby realizacji:

1. Ramowy rozkład dnia dostosowany do potrzeb rozwojowych dzieci.
2. Żywnienie dzieci zgodnie z zasadami racjonalnego odżywiania.
3. Wyposażenie przedszkola sprzyjające prawidłowemu rozwojowi dziecka.
4. Skuteczna współpraca pomiędzy przedszkolem a instytucjami w zakresie działań profilaktycznych.

Przewidywane efekty:

1. Prawidłowy rozwój dziecka pod względem fizycznym i psychicznym.
2. Dieta dzieci urozmaicona, uregulowane pory posiłków.
3. Sprzęt i pomoce dydaktyczne bezpieczne i umożliwiające realizację zadań profilaktycznych.
4. Prowadzenie zajęć przez specjalistów: logopeda

II. Bezpieczeństwo dziecka na terenie placówki

Środki i sposoby realizacji:

1. Poznanie rozkładu pomieszczeń przedszkolnych i zasad poruszania się po nich.
2. Korzystanie z zabawek i sprzętu ogrodowego zgodnie z ustalonymi regułami.
3. Umiejętne korzystanie z różnorodnych materiałów, przyborów, narzędzi i różnych urządzeń.
4. Zgłaszanie nauczycielce dolegliwości, skaleczeń.
5. Znajomość imienia, nazwiska, adresu zamieszkania i numeru telefonu.
6. Samodzielne ocenianie własnych zachowań oraz zachowań innych pod względem bezpieczeństwa.

Przewidziane efekty:

1. Poruszanie się po terenie przedszkola zgodnie z ustalonymi zasadami bezpieczeństwa.

2. Bezpieczne korzystanie z zabawek, sprzętu ogrodowego, materiałów, przyborów i narzędzi.
3. Sygnalizowanie zauważonego niebezpieczeństwa (skaleczenia, złe samopoczucie).
4. Posługiwanie się własnym imieniem, nazwiskiem, adresem zamieszkania.

III. Bezpieczeństwo dziecka poza terenem przedszkola

Środki i sposoby realizacji:

1. Znajomość podstawowych zasad wychowania komunikacyjnego.
2. Zachowanie ostrożności w nieznanych środowiskach przyrodniczych.
3. Samodzielne ocenianie własnych zachowań i zachowań innych pod względem bezpieczeństwa.
4. Zachowanie ostrożności w kontaktach z obcymi.
5. Umiejętność radzenia sobie w sytuacjach zagrażających własnemu bezpieczeństwu.

Przewidziane efekty:

1. Poruszanie się po ulicy zgodnie z zasadami ruchu drogowego dla pieszych, znaków ostrzegawczych.
2. Bezpieczne korzystanie ze środków komunikacji.
3. Stosowanie różnorodnych elementów odblaskowych.
4. Korzystanie w sposób bezpieczny z podstawowego sprzętu sportowego (sanki, rower).
5. Unikanie zabaw w pobliżu tras komunikacyjnych.
6. Rozumienie zakazu spożywania nieznanych owoców, roślin, grzybów czy pokarmów nieznanej pochodzenia oraz zbliżania się do nieznanych zwierząt.
7. Obsługiwanie w obecności dorosłych prostych urządzeń elektrycznych.
8. Unikanie zabawy zapalnikami, rozpalania ognisk w lesie mogących być przyczyną pożarów.
9. Przestrzeganie zakazu zabawy lekarstwami, środkami chemicznymi i innymi nieznymi przedmiotami.
10. Zachowanie ostrożności w kontaktach z osobami obcymi np. nie przyjmowanie od nich prezentów, pokarmów, odmawianie pójścia na spacer, nie otwieranie drzwi nieznanemu, przestrzeganie zakazu wsiadania do pojazdów osób nieznanymi.
11. Nie oddalanie się bez zgody i wiedzy dorosłych.
12. Bezzwłoczne opuszczenie miejsca zagrażającego bezpieczeństwu (np. pożar-poinformowanie o tym osoby dorosłej).
13. Umiejętne zachowanie się w razie zgubienia się w tłumie, sklepie, na imprezie.

IV. Higiena i zdrowie dziecka

Środki i sposoby realizacji.

1. Dbłość o czystość osobistą.
2. Umiejętność zaspokajania potrzeb fizjologicznych.
3. Opanowanie umiejętności kulturalnego jedzenia.
4. Dbłość o higienę układu nerwowego.
5. Podkreślenie ruchu i powietrza, jako stymulatora prawidłowego rozwoju.
6. Kształtowanie prawidłowej postawy dziecka.
7. Przeciwdziałanie chorobom.
8. Dbłość o środowisko, jako podstawowy czynnik wpływający na zdrowie dziecka.

Przewidziane efekty:

1. Prawidłowe mycie zębów, twarzy i rąk.
2. Dbanie o higienę własnego ciała i schludny wygląd.
3. Samodzielne i kulturalne korzystanie z toalety.
4. Prawidłowe posługiwanie się sztucami, przewyciężanie uprzedzeń do niektórych potraw.
5. Spożywanie posiłków o określonej porze z uwzględnieniem dużej ilości warzyw i owoców, jako źródła witamin.
6. Utrzymanie czystości w trakcie jedzenia.
7. Unikanie hałasu i jego wszczynania.
8. Radzenie sobie z emocjami.
9. Udział w zabawach ruchowych w sali i na powietrzu.
10. Dostosowanie ubioru do odpowiedniej pogody i pory roku.
11. Częste przebywanie na powietrzu o każdej porze roku.
12. Rozumienie potrzeby stosowania profilaktyki zdrowotnej.
13. Unikanie kontaktów bezpośrednich z osobą chorą.
14. Utrzymywanie porządku w sali, w ogrodzie, w najbliższym otoczeniu.
15. Hodowanie roślin, dbanie o zwierzęta.
16. Przestrzeganie zasad nie niszczenia przyrody.
17. Rozumienie o złym wpływie nikotyny na organizm.

6. I Etap Edukacyjny klasy I-III

Proponowane w programie zajęcia dają dzieciom okazję do zastanowienia się nad dokonanymi wyborami i ich wpływem na własne bezpieczeństwo.

Cel:

- zrozumienie wartości zdrowia,
- nauka troszczenia się o siebie,
- wskazywanie możliwości unikania zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi,
- pokazywanie perspektyw zdrowego życia (zdrowie psychiczne i fizyczne),
- promocja zdrowego stylu życia,
- zachęcanie do dbania o swoje zdrowie, dobre samopoczucie

Sposób, czas i miejsce realizacji:

- współpraca z higienistką szkolną,
- spotkanie z policjantem,
- udział w konkursie plakatowym,
- udział w spektaklu teatru profilaktycznego.

Metody i środki realizacji :

- miniwykład,
- praca w grupach,
- psychodramy,
- rysunki,
- uzupełnianie zdań,
- zajęcia relaksacyjne – gry i zabawy muzyczno - ruchowe,
- dyskusja klasowa,
- burza mózgów,

Oczekiwane efekty:

- docenianie wartości, jakim jest zdrowie,
- umiejętność troszczenia się o siebie,
- umiejętność odpowiedniego zachowania się w sytuacjach wzbudzających niepokój dziecka oraz w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia,
- dziecko umie wybierać zdrowy styl życia

Konstrukcja tematyczna programu:

Spotkanie z rodzicami:

1. Zapoznanie rodziców z programem profilaktyczno – edukacyjnym „Bezpieczna i przyjazna szkoła”.
2. Poinformowanie rodziców, czego będą dotyczyły zajęcia z dziećmi, jaki jest ich cel i jak będą przebiegały.
3. Zaproszenie rodziców do udziału w szkolnych spotkaniach roboczych poświęconych realizacji programu.
4. Zaproszenie im wzięcia udziału w zajęciach.

WYKAZ TEMATÓW

klasa I:

1. Bezpieczna droga do szkoły - spotkanie z policjantem.
2. Co mogę zrobić, aby być silnym i zdrowym?
3. Zwracamy uwagę na to, co wkładamy do ust.
4. Rozpoznajemy substancje trujące.

klasa II :

1. Dbamy o swoje zdrowie.
2. Dobre i złe samopoczucie.
3. Jestem chory.
4. Sposoby dbania o swoje zdrowie.

klasa III :

1. Poznajemy równowagę zdrowotną swojego ciała.
2. Poznajemy ruch swojego ciała.
3. Dbamy o swoje ciało.
4. W jaki sposób zachowujemy bezpieczeństwo.

7. II Etap edukacyjny uczniowie klas IV-VI

Szczegółowy plan zajęć z zakresu bezpieczeństwa

- ZNAKI POWSZECHNEJ INFORMACJI

Cele zajęć:

- zdobycie umiejętności stosowania się do znaków powszechnie stosowanych w wypadku zagrożeń
- zdobycie umiejętności rozpoznawania i odczytywania znaków powszechnej informacji i BHP znajdujących się w najbliższym otoczeniu

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje techniki

- POZNAJEMY SYGNAŁY ALARMOWE

Cele zajęć:

- zapoznanie uczniów z planem ewakuacji szkoły na wypadek zagrożenia
- uświadomienie konieczności zachowania porządku i dyscypliny podczas ewakuacji
- zapoznanie i zapamiętanie ustalonego dla szkoły sygnału alarmowego
- poznanie drogi ewakuacji w całym budynku
- wyuczenie dyscypliny i sprawności opuszczania budynku

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje techniki

- OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Cele zajęć:

- poznanie przyczyn powstawania pożarów
- zapoznanie uczniów z podstawowymi środkami gaśniczymi i możliwościami ich stosowania w danej sytuacji
- zdobycie umiejętności posługiwania się podstawowym sprzętem gaśniczym będącym na wyposażeniu szkoły

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje techniki

-BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY

Cele zajęć:

- o poznanie podstawowych zasad bezpiecznej i higienicznej pracy w szkole
- o przypomnienie zasad bezpiecznego użytkowania sprzętu szkolnego podczas zajęć
- o przypomnienie zasad korzystania z pracowni komputerowej
- o poznanie zasad bezpiecznej i higienicznej pracy z komputerem
- o zdobycie umiejętności organizowania bezpiecznej i kulturalnej zabawy na przerwie międzylekcyjnej

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje techniki, lekcje zajęć komputerowych

- BEZPIECZNIE POMAGAM RODZICOM W GOSPODARSTWIE ROLNYM

Cele zajęć:

- o poznanie podstawowych zasad bezpiecznej pomocy w gospodarstwie rolnym
- o poznanie zasad bezpiecznego użytkowania środków rolniczych
- o poznanie zasad bezpiecznej z narzędziami rolniczymi
- o zdobycie umiejętności organizowania bezpiecznej i kulturalnej zabawy w gospodarstwie rolnym.

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje techniki, lekcje zajęć komputerowych

- BAWIMY SIĘ BEZPIECZNIE, PRZYJEMNIE I KULTURALNIE

Cele zajęć:

- o poznanie zasad bezpiecznej i kulturalnej zabawy podczas przerw międzylekcyjnych i w czasie wolnym
- o podniesienie świadomości uczniów dotyczącej skutków niebezpiecznych zabaw

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, zajęcia świetlicowe, godz. wych., lekcje wych. fizycznego, pogadanki z udziałem policjanta

- BEZPIECZNA WYCIECZKA

Cele zajęć:

- o zapoznanie z zasadami organizowania bezpiecznej wycieczki szkolnej zgodnie z ogólnymi przepisami dotyczącymi organizacji pozaszkolnych form nauczania
- o zapoznanie z regulaminem zachowania się na wycieczce
- o uświadomienie uczniom konieczności bezwzględnego przestrzegania postanowień regulaminu wycieczki

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, lekcje przyrody, ścieżka regionalna i ekologiczna

- NIEBEZPIECZEŃSTWA GROŻĄCE DZIECIOM

Cele zajęć:

- o określenie znaczenia „niebezpieczne sytuacje”
- o jak uniknąć „niebezpiecznych sytuacji”
- o uświadomienie skutków „niebezpiecznych sytuacji”
- o poznanie zasad prawidłowego zachowania się w „niebezpiecznej sytuacji”

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje wych. fizycznego

- HIGIENA MOJEGO CIAŁA I UMYŚŁU

Cele zajęć:

- o zapoznanie uczniów z pojęciem higieny ciała i umysłu
- o podniesienie umiejętności określenia wpływu czynników środowiska naturalnego, sztucznego i społecznego na zdrowie fizyczne i psychiczne człowieka
- o podniesienie świadomości na temat reakcji organizmu ludzkiego na działanie tych czynników

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje przyrody, apele z udziałem zaproszonych gości (lekarz, pielęgniarka środowiskowa).

- BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ PO DRODZE

Cele zajęć:

- o poznanie znaków drogowych
- o zapoznanie z podstawowymi zasadami ruchu drogowego

- o zdobycie umiejętności oceny sytuacji na drodze i zaplanowania odpowiedniego postępowania

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje wych. fizycznego, pogadanki z udziałem policjanta, lekcje techniki

- BEZPIECZEŃSTWO MŁODEGO ROWERZYSTY

Cele zajęć:

- o poznanie zasad bezpiecznego poruszania się rowerem
- o uświadomienie skutków brawury i nieprzestrzegania przepisów
- o zdobycie umiejętności prawidłowego zachowania się w ruchu drogowym
- o uświadomienie potrzeby noszenia kasku ochronnego przez rowerzystę.

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje wych. fizycznego, pogadanki z udziałem policjanta, lekcje techniki

- PODSTAWOWE ZASADY UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY I POSTĘPOWANIA W RAZIE WYPADKU

Cele zajęć:

- o zaznajomienie z zasadami udzielania pierwszej pomocy
- o zapoznanie się z zagadnieniami budowy i czynności organizmu
- o zdobycie umiejętności postępowania w nagłych wypadkach
- o nabycie umiejętności powiadamiania odpowiednich służb ratownictwa medycznego i drogowego

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, lekcje przyrody

- BEZPIECZNY I PRZYJAZNY INTERNET

Cele zajęć:

- poznanie zasad bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu,
- poznanie zasad bezpiecznego korzystania z portalów społecznościowych w Internecie (np.: nasza klasa),
- zdobycie umiejętności postępowania w przypadku zagrożenia cyberprzemocą,
- zapoznanie z zasadami bezpiecznego korzystania z poczty internetowej

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje informatyki, pogadanki z udziałem policjanta, lekcje techniki

- ZDROWY STYL ŻYCIA

Cele zajęć:

- poszerzenie świadomości dzieci na temat zasad zdrowego żywienia,
- budzenie potrzeby dbania o swoje zdrowie i rozwój fizyczny,
- wzmożenie potrzeby codziennej aktywności fizycznej wśród uczniów.

Sposoby realizacji: wybrane jednostki z kształcenia zintegrowanego zgodne z rocznym planem pracy, godz. wych., lekcje wych. fiz., pogadanki z udziałem pielęgniarki, lekcje techniki

Szczegółowy plan z zakresu profilaktyki uzależnień

- JAK POZOSTAĆ SOBĄ W DZISIEJSZYM ŚWIECIE?

Cele zajęć:

- ostrzeżenie przed iluzoryczną wizją świata kształtowaną przez media
- wzmocnienie czujności zdystansowania wobec złudnych mirażów świata
- uzmysłowienie, że nie jest „gorszy” ten kto nie podąża bezkrytycznie za modą, szpanem, sukcesem

Sposoby realizacji: godz. wych.

- ZAGROŻENIA OKRESU DOJRZEWANIA - PRESJA GRUPY

Cele zajęć:

- zastanowienie się nad swoją pozycją w grupie rówieśniczej
- uświadomienie jakie cechy posiada dobry kolega
- zrozumienie potrzeby wyboru dobrego kolegi- prawdziwego przyjaciela
- ćwiczenie postawy asertywności
- przekazanie informacji o zachowaniach asertywnych, uczenie się rozpoznawania swych zachowań oraz uświadomienie nacisku grupowego wraz z nauczaniem się sposobów odmawiania;

Sposoby realizacji: godz. wych., zajęcia z pedagogiem szkolnym.

- SZKODLIWOŚCI PALENIA TYTONIU

Cele zajęć:

- o przekazanie rzetelnych informacji o szkodliwym działaniu tytoniu
- o uzasadnienie i wzmocnienie postaw zobowiązujących do niepalenia
- o zmiana obiegowych przekonań o uspokajającym działaniu nikotyny
- o wyrabianie przekonania o słuszności stanowczej odmowy w przypadku presji grupy
- o uświadomienie uczniom, że nie muszą zgadzać się na bycie biernym palaczem

Sposoby realizacji: ścieżka ekologiczna, lekcje przyrody, godz. wych., udział w programie szkolnej edukacji antynikotynowej pn. „Znajdź właściwe rozwiązanie”, zajęcia z pedagogiem szkolnym.

- DLACZEGO LUDZIE PIJĄ?

Cele zajęć:

- o ukazanie przyczyn, w których ludzie sięgają po alkohol
- o zmianę obiegowych opinii na temat picia alkoholu
- o przekazanie informacji: czym jest choroba alkoholowa i jak trudno ją leczyć

Sposoby realizacji: godz. wych.

- NARKOTYKI –DOPALACZE - ANTYBIOTYKI - KONSEKWENCJA PIERWSZEGO RAZU

Cele zajęć:

- o ukazanie niektórych przyczyn zażywania narkotyków
- o przestrzeganie przed wzięciem narkotyku „na próbę”
- o ukazanie mechanizmu uzależnienia
- o potrzeba pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom

Sposoby realizacji: godz. wych.

Szczegółowy plan z zakresu edukacji emocjonalnej

- ŚWIADOMOŚĆ WŁASNYCH UCZUĆ

Cele zajęć:

- o ustalenie wspólnych zasad pracy w grupie
- o integracja grupy, stworzenie milej, odprężającej atmosfery
- o uświadomienie dzieciom podstawowych uczuć wyrażanych w życiu codziennym
- o poszerzenie słownictwa związanego z tematyką uczuć i emocji

- o uświadomienie dzieciom w jakich sytuacjach wyrażają uczucia podstawowe oraz na podstawie jakich sygnałów pochodzących od ciała mogą je rozpoznawać

Sposoby realizacji: wybrane jednostki lekcyjne kształcenia zintegrowanego, godz.wych.

- NAZYWANIE UCZUĆ INNYCH. EMPATIA

Cele zajęć:

- o uświadomienie dzieciom poszczególnych uczuć w tworzeniu układów międzyludzkich
- o pokazanie jakie uczucia wywołują pewne układy między ludźmi poprzez opracowanie krótkich scenek i odgrywanie ich przez dzieci

Sposoby realizacji: wybrane jednostki lekcyjne kształcenia zintegrowanego, godz.wych.

- PANOWANIE NAD EMOCJAMI. AGRESJA I PRZEMOC. KOMUNIKAT „JA”

Cele zajęć:

- o uświadomienie dzieciom jak obchodzą się ze złością , która jest podstawowym uczuciem dla każdego człowieka
- o ukazanie sposobów wyrażania złości społecznie akceptowanych
- o prezentacja budowy komunikatu „ja”
- o uczenie się umiejętności radzenia sobie z problemami
- o eliminowanie zachowania agresywnego i przemocy

Sposoby realizacji: wybrane jednostki lekcyjne kształcenia zintegrowanego, godz. wych.
„Dzień Bez Przemocy”, gazetki ściennie

- AKTYWNE SŁUCHANIE. JA I TY

Cele zajęć:

- o dokonanie rozróżnienia pomiędzy sytuacjami, kiedy należy aktywnie słuchać, a kiedy stosować komunikat „ja”
- o uczenie różnych form wypowiedzi akceptujących uczucie
- o słuchanie bardzo uważne (język ciała)
- o zaakceptowanie uczuć
- o określenie tych uczuć

Sposoby realizacji: godz. wych., wybrane jednostki lekcyjne kształcenia zintegrowanego

- POSTAWA „BEST”(z czego jestem zadowolony, co u siebie lubię)

Cele zajęć:

- umożliwienie dzieciom uświadomienia sobie swoich mocnych stron i nauczenie się ich rozpoznawania
- wzajemne poinformowanie, jakie zachowania innych są odbierane jako wsparcie
- uświadomienie dzieciom konieczności zaakceptowania słabości i wad jeżeli pragną osiągnąć realne i żywe poczucie własnej wartości
- Uczenie poczucia własnej wartości w zbudowaniu pozytywnego myślenia o sobie i kształtowania ważnych umiejętności w kontaktach z ludźmi.

Sposoby realizacji: godz. wych., wybrane jednostki lekcyjne kształcenia zintegrowanego.

- POCHWAŁA

Cele zajęć:

- ukazanie typowych form chwalenia (zawierających ocenę dziecka)
- uczenie pochwały opisowej, unikanie oceny osoby

Sposoby realizacji: godz. wych., wybrane jednostki lekcyjne kształcenia zintegrowanego

- PROBLEM KLASY. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW KLASOWYCH

Cele zajęć:

- ukazanie konsekwencji typowych form rozwiązywania konfliktów
- prezentacja i wypróbowanie etapów metody rozwiązywania problemów bez porażek

Sposoby realizacji: godz. wych., wybrane jednostki lekcyjne kształcenia zintegrowanego.

Szczegółowy plan zakresu edukacji ekologicznej

- OCHRONA ŚRODOWISKA

Cele zajęć:

- uświadomienie uczniom konieczności bezwzględnego przestrzegania zasad ochrony środowiska,
- poznanie zasad bezpiecznej i kulturalnej zabawy w lesie,
- uświadomienie uczniom konieczności zachowania różnorodności siedlisk, w których występują rzadkie gatunki fauny i flory.

- zapoznanie z renaturalizacją ekosystemów podmokłych.

Sposoby realizacji: godziny wychowawcze, wybrane jednostki lekcyjne kształcenia zintegrowanego,

lekcje przyrody, konkursy plastyczne i spotkania z przedstawicielami koła łowieckiego

Harmonogram działań programu profilaktycznego w roku szkolnym 2015/2016.

(harmonogram może ulec zmianie)

Termin realizacji	Zadanie	Osoby odpowiedzialne
Wrzesień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaktywizowanie pracy sekcji samorządu uczniowskiego, 2. Włączenie uczniów do zajęć pozalekcyjnych, 3. Tworzenie klasowych kontraktów, 4. Stworzenie funkcjonowania „skrzynki problemów uczniowskich”, 5. „Bezpieczna droga do szkoły” klas I – III – zajęcia prowadzone przez Policję, 	<p>Opiekun samorządu uczniowskiego</p> <p>Nauczyciele prowadzący zajęcia</p> <p>Opiekun samorządu uczniowskiego</p> <p>Wychowawcy klas</p>
Październik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczanie zespołowe – grupa wsparcia edukacyjnego dla uczniów, 2. Organizacja spotkań integrujących zespół klasowy i rodziców – Kartroflisko 3. Akcja „Czytająca Szkoła”. 	<p>Opiekun SU,</p> <p>nauczyciel biblioteki</p> <p>Wychowawcy klas</p> <p>Wychowawcy klas</p>
Listopad	<ol style="list-style-type: none"> 1. Harmonogram pedagogizacji rodziców z zakresu umiejętności wychowawczych – spotkania ze specjalistami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łomży 2. Harmonogram konsultacji nauczycieli z rodzicami, 3. Włączenie uczniów do wolontariatu - klas IV-VI, 4. Dzień Patrona Szkoły 5. Spotkanie okazjonalne „Andrzejki”, 	<p>Wychowawcy klas</p>
Grudzień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja spotkań integrujących zespół klasowy i rodziców – spotkania okazjonalne „Mikołajki”, „Wspólne kolędowanie”, 	<p>Wychowawcy klas</p> <p>wspólnie z rodzicami</p>

	<ol style="list-style-type: none"> Akcja charytatywna – zbiórka zabawek i odzieży, „Rodzice – rodzicom” – bank darczyńców osobom potrzebującym pomocy, „Bezpieczeństwo przed świętami (petardy, fajerwerki, środki pirotechniczne” – – zajęcia prowadzone przez Dyrektora Szkoły 	Dyrektor Szkoły
Styczeń	<ol style="list-style-type: none"> „Zdrowe i bezpieczne ferie zimowe” – zajęcia prowadzone przez Policję Spotkania pokoleń: Dzień Babci, Dzień Dziadka, Spotkanie integracyjne „Choinka”, Warsztat umiejętności wychowawczych – spotkanie rodziców ze specjalistą PPP, 	<p>Wychowawcy klas, świątlicy, policja wspólnie z rodzicami</p> <p>Pracownik PPP</p>
Luty	<ol style="list-style-type: none"> Spotkanie okazjonalne „Walentynki”, 	Opiekun Samorządu Uczniowskiego
Marzec	<ol style="list-style-type: none"> Włączenie rodziców w działalność charytatywną szkoły: zbiórka odzieży, „Rodzice – rodzicom” – bank darczyńców osobom potrzebującym pomocy, „Dzień bez konfliktów” – zajęcia integrujące zespół klasowy, 	<p>Nauczyciel religii</p> <p>Wychowawcy klas</p>
Kwiecień	<ol style="list-style-type: none"> Turniej sportowy, Warsztat umiejętności wychowawczych – spotkanie rodziców ze specjalistą PPP, „Dzień bez papierosa” Światowy Dzień Zdrowia 	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Nauczyciel WF-u Pedagog szkolny</p>
Maj	<ol style="list-style-type: none"> Turniej szachowy, Festyn rodzinny, Światowy Dzień Rzucania Palenia 	<p>Nauczyciel WF-u Wychowawcy klas Pedagog Szkolny</p>
Czerwiec	<ol style="list-style-type: none"> „Bezpieczne wakacje” – zajęcia prowadzone przez Policję, Spotkanie okazjonalne z okazji „Dnia Dziecka”- Dzień Rodziny, Kiermasz podręczników. 	<p>Pedagog szkolny, Policja</p> <p>Wychowawcy klas wspólnie z rodzicami Nauczyciele WF-u SU.</p>

Harmonogram spotkań z przedstawicielami placówek samorządowych i poza samorządowych podejmujących działania profilaktyczno – edukacyjnych (terminy mogą ulec zmianie)

lp.	Miesiąc	Przedstawiciel jednostki samorządowej	Uwagi
1.	Wrzesień	Policjant	
2.	Październik	Strażak	
3.	Listopad	Pełnomocnik Wójta do spraw alkoholowych	
4.	Grudzień	Ksiądz, siostra zakonna	
5.	Styczeń	przedstawiciel koła łowieckiego „Batalion”	
6.	Październik- Czerwiec	Przedstawiciel Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej	
7.	Marzec	Gminny bibliotekarz	
8.	Kwiecień	Lekarz rodzinny lub pielęgniarka środowiskowa	
9.	Maj	gospodarz - rolnik	

8. CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE

Czynniki ryzyka:

1. Brak utrwalonych norm dotyczących higieny osobistej i higieny pracy.
2. Brak nawyku aktywnego wypoczynku.
3. Kryzys autorytetów.
4. Istnienie niewłaściwych wzorców w domu, szkole, mediach.
5. Dostępność środków psychoaktywnych w środowisku.
6. Brak koniecznej wiedzy na temat używek i ich skutków.
7. Presja grup rówieśniczych na model zachowań.
8. Przemoc w rodzinie i środowisku.
9. Konflikty w grupie rówieśniczej.
10. Stres i niepowodzenia w nauce.
11. Istnienie zagrożeń bezpieczeństwa w środowisku.
  - niebezpieczna droga do szkoły,
  - bezpańskie psy i psy pozostawione bez opieki
  - nieznajomi ludzie, jako źródło zagrożeń.

Czynniki chroniące:

4. Silna więź w rodzinie i poczucie bezpieczeństwa.
5. Szacunek dla norm propagowanych w szkole i rodzinie.
6. Właściwe relacje między nauczycielami a uczniami.
7. Zainteresowanie własnym rozwojem, zdrowym stylem życia.

8. Poszanowanie wartości chrześcijańskich.
9. Oferta edukacyjna i osiągnięcia szkoły.
10. Lepsza współpraca z rodzicami.
11. Dobra współpraca ze środowiskiem lokalnym i organizacjami wspierającymi pracę szkoły.
12. Ochrona ucznia przed różnorodnymi zakłóceniami jego rozwoju.
13. Dostarczanie odpowiednio do potrzeb i okresu rozwojowego ucznia rzetelnej wiedzy.
14. Doskonalenie przez uczniów umiejętności oceny ryzyka związanego z używaniem środków uzależniających i odurzających.
15. Umiejętność postępowania w sytuacjach zagrożenia.
16. Budowanie pozytywnych przekonań i postaw .
17. Rozwijanie ważnych umiejętności psychospołecznych.
18. Utrwalanie u uczniów postaw i zachowań społecznych warunkujących prawidłowy rozwój.
19. Kształtowanie systemu wartości i opartego na nim sensu życia.
20. Uświadomienie życiowej użyteczności edukacji szkolnej i poznawania reguł pracy umysłowej.
21. Rozwijanie samodzielności, odpowiedzialności za siebie i innych.
22. Zaangażowanie środowiska rodzinnego.

Zadania wobec dzieci uczących się w Szkole Podstawowej w Kuziach

Zadania szkoły:

1. Systematyczne rozpoznawanie i diagnozowanie zagrożeń.
2. Informowanie o zagrożeniach i ich skutkach.
3. Współpraca z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych.
4. Przygotowanie nauczycieli do przeciwdziałania zagrożeniom.
5. Dostosowanie treści i formy zajęć profilaktycznych do zachowań ryzykownych dzieci oraz stopnia zagrożenia.
6. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych wspierających rozwój ucznia.
7. Współpraca z różnymi instytucjami wspierającymi działalność szkół w zakresie rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży.
8. Określenie zadań wszystkich pracowników szkoły w zakresie profilaktyki.

Zadania wychowawcy:

1. Diagnozowanie sytuacji wychowawczej prowadzonej przez niego klasy i rozpoznawanie zagrożeń na drodze rozwoju ucznia.
2. Sporządzanie i wdrażanie planu realizacji zadań profilaktyczno – wychowawczych w swojej klasie.
3. Rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów.
4. Budowanie prawidłowych relacji z uczniami opartych na wzajemnym szacunku i zrozumieniu.
5. Wpływ na strukturę klasy i panujący w niej klimat.
6. Włączenie do realizacji programu profilaktyczno – wychowawczego innych nauczycieli i specjalistów.
7. Systematyczne dokonywanie oceny skuteczności prowadzonych przez siebie działań, modyfikowanie programu i dostosowywanie do aktualnych potrzeb.
8. Doskonalenie umiejętności zawodowych w zakresie profilaktyki w ramach WDN i zewnętrznych form doskonalenia.

Zadania nauczycieli:

1. Uczestnictwo w diagnozie i planowaniu działań profilaktyczno – wychowawczych w szkole.
2. Realizacja zadań profilaktyczno – wychowawczych poprzez włączenie do swojego programu edukacyjnego treści o charakterze profilaktycznym.
3. Systematyczna współpraca z wychowawcami klas i nauczycielami.
4. Stałe reagowanie na pojawiające się zagrożenia.
5. Reprezentowanie przez nauczycieli pozytywnych wzorów.
6. Okresowa analiza efektywności działań.
7. Doskonalenie umiejętności zawodowych w zakresie profilaktyki.

Zadania rodziców:

1. Uczestnictwo w diagnozie potrzeb w zakresie profilaktyki.
2. Opiniowanie programu działań profilaktyczno – wychowawczych w szkole i klasie.
3. Systematyczna współpraca z wychowawcą klasy w zakresie zaspokajania potrzeb swoich dzieci.

4. W sytuacji poważnych zagrożeń korzystanie z pomocy specjalistycznej w poradni psychologiczno – pedagogicznej, centrum pomocy rodzinie, placówek służby zdrowia.
5. Poszerzanie swojej wiedzy dotyczącej zagrożeń i ich zapobieganiu poprzez uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez szkołę oraz czytelnictwo literatury.

Działania szkoły skierowane do uczniów

1. Wyposażenie uczniów w wiedzę na temat problemów dorastania.
2. Przekazywanie wiedzy na temat czynników zakłócających rozwój młodzieży w ramach realizacji programu ścieżek edukacyjnych: prozdrowotnej, ekologicznej, wychowania do życia w rodzinie.
3. Zajęcia integracyjne w zespołach klasowych.
4. Zajęcia na temat komunikacji interpersonalnej.
5. Zajęcia prowadzone poprzez wychowawców mające na celu podniesienie efektywności nauki własnej (planowanie nauki, techniki umysłowej, czynniki wpływające na efektywność uczenia się).
6. Ćwiczenia rozwijające umiejętność autoprezentacji prowadzonej przez nauczycieli i wzmacnianie mocnych stron wychowawców.
7. Wzmocnienie adekwatnej samooceny i poczucia własnej wartości w codziennej pracy edukacyjno – wychowawczej poprzez dostrzeganie uczniów, eksponowanie ich sukcesów osobistych.
8. Uwzględnianie w tematyce lekcji wychowawczych zagadnień podejmujących problematykę agresji i przemocy.
9. Wypracowanie przez uczniów norm klasowych i dokonywanie okresowej analizy ich przestrzegania z włączeniem elementów samooceny.
10. Włączenie uczniów do różnych form aktywności dostępnych na terenie szkoły.
11. Aktywizowanie uczniów do udziału w imprezach środowiskowych i włączenie ich do działań związanych z akcjami ogólnopolskimi: WOŚP, Sprzątanie Świata.
12. Udział uczniów w imprezach kulturalnych i turystycznych.
13. Udział uczniów w konkursach związanych z profilaktyką.
14. Rozwijanie działalności samorządowej.

Działania szkoły skierowane do rodziców

1. Spotkania edukacyjne (pedagogizacja rodziców) rozwijająca umiejętności wychowawcze, uwrażliwiające na zagrożenia zakłócające rozwój ich dzieci.
2. Indywidualne rozmowy z rodzicami wynikające z bieżących potrzeb wychowawczych.
3. Wspólna z rodzicami analiza problemów związanych z funkcjonowaniem dziecka w szkole.
4. Udzielanie rodzicom pomocy w sytuacjach trudnych.
5. Działalność informacyjna dotycząca uprawnień rodziców wynikających z prawa oświatowego.
6. Systematyczne informowanie o sukcesach dzieci, prezentacja wytworów pracy twórczej, listy gratulacyjne, podziękowania.

Monitoring

Wychowawca:

- a) Zapisuje efekty diagnozy – określa charakterystyczne dla swojej klasy zachowania ryzykowne i ich nasilenie.
- b) Precyzuje czynniki ryzykowne i czynniki chroniące.
- c) Prowadzi na bieżąco rejestr działań profilaktycznych (w dzienniku zajęć i zeszyty wychowawcy).

Ewaluacja programu

Ewaluacja będzie prowadzona systematycznie po każdej edycji programu w formie:

- rozmów z osobą współprowadzącą,
- rozmów z rodzicami,
- obserwację zachowań uczniów,
- prowadzenie spotkań podsumowujących (w klasie III), dających uczniom możliwość powiedzenia tego, co im się podobało, a co sprawiało trudność i w jakim stopniu,
- prowadzenie arkusza oceny programu.

Uwagi o wdrażaniu szkolnego programu profilaktyki

- zapoznanie rodziców i uczniów ze SPP,
- realizacja zagadnień programu na wszystkich przedmiotach i zajęciach pozalekcyjnych, w czasie przerw i na ścieżkach edukacyjnych.

- konsekwentna współpraca uczniów, rodziców i nauczycieli,
- współpraca z placówkami samorządowymi i poza samorządowymi prowadzącymi działania oświatowo – profilaktyczne,
- realizacja programu „Radosny uśmiech – radosna przyszłość” – organizowany przez Polskie Towarzystwo Stomatologiczne, wdrażający higieniczne nawyki nauki prawidłowego szczotkowania zębów.
- przyłączenie się do akcji „Śniadanie daje moc” , kształtującej zdrowe nawyki żywieniowe,
- uczestnictwo w konkursie „Zdrowo jem więcej wiem”,
- realizacja zagadnień profilaktycznych podczas zajęć „Wychowania do życia w rodzinie”

Program profilaktyczny został utworzony na bazie źródeł:

- www.sprl.sarzyna.pl
- www.parpa.pl
- www.reymont.pl
- www.dziedziel.republika.pl

W porozumieniu z Radą Pedagogiczną, Rada Rodziców w dniu 23 października 2015 r. dokument zatwierdza i wdraża do realizacji.